

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

(א) טעמיה כב. וי"ט
 וימנע דשם וימנע שם יבמות
 פ. ד"ה א' קס"ג.
 (ב) וימנע פ"ו ט"ז.
 (ג) וימנע: וי"ט. (ד) וי"ט
 טו. וי"ט הלכה. (ה) וי"ט
 סוה"ט. (ו) וי"ט וי"ט מעל
 ט עד שיצא.

הגהות הב"ח

(א) ג' קונס קידוש י'
 כ"ל וימנע שם נמנע:
 (ב) סכך ו' על הקדש
 כ"ל וי"ט י' נמנע:
 (ג) וי"ט ד"ה י"ט וי"ט
 ולימנע: (ד) וי"ט ו'
 שם נמנע וי"ט נכסי עליה
 ומתאר שם וי"ט וי"ט
 נמנע: (ה) ד"ה וי"ט וי"ט
 של חולין א"ע שם מעל
 הכא נמי:

מוסף רש"י

שניתנה לו על ידי
 אחר. אבל נגזל לא יחולל
 ואלא מדעתו דבעל הככר
 י"א מרשותו דבעל הככר
 נשטמו דמי ודאמרי:
 בשבחה. לפיכך יש ליה
 פדיון. שמופתא שניה
 והיא יצאה לחולין.
 דהקדש כתיב (ויקרא ט'
 ופדה בערבך. ויבנות
 כ"ב.). לפיכך אין לו של
 פדיון. להחיה לו של
 לאחר פדיון להסירן וי"ט.

פירוש הרא"ש

קונס פ"ה שאני קרי.
 קונס היא עליו אם יש לו
 פרה אלא ו' וי"ט וי"ט
 ויש לו פרות אחרות ואחריו
 נכסי: על המודר: או
 שנתנה לו במתנה ר"ה או
 סוה"ט. ומינחה דרנא:
 שנתנה לו על יד אחר.
 שנתנה לאחר והוא נמנה
 למודר: וקרי נמי קרינא
 שנתנה ולא קרינא שנתנה
 א"י. נמנע פ"ה היתא היתא
 שנתנה כהני: דמימרא
 דמרימא.
 נמנע: ומקדמי דהקדש
 להקדש לר"ן לר"ן הככר
 ואינו יכול להחליט לאחד
 אלא כל מה שהיה לו
 מנתה הרי הוא הקדש ויש
 לו זה מעילה: וברר זה
 הקדש: פירוש הקדש נמנע
 וימנע דשפיעה היא ולא
 איתנה לר"ן ככל אלא
 מנתה הרי הוא הקדש ויש
 דקס"ג י' מעילה
 בקונמות: אין זה פדיון.
 דאין זו מעילה לכל מה
 הקדש אלא אלים למתקן
 פדיוניה: ורבי' אחר זה
 ואחר זה א"א בעל. בין
 הוא בין חבירו לא מעל
 דאין מעילה בקונמות: ב'
 בעל. למאן דאמר י'
 מעילה בקונמות: אשכח
 טוחן. כמו טוחן הקדש
 כסוג לחבירו דמעל: וא

ה"ג קונס פרה שאני הנאה לך. והכי משמע קונס יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת חו שיש לי איני משאילך שזו לא רצה להשאיל והאחרות אסורות עליו בנדר או שאמר לו נכסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו ומנאל שיש לו פרה אחרת אסור לישאל (ו) להינות: קונס קודרוס שיש לי שאני קנוי. כלומר שלא קניתי קודרוס אחר זה איני משאילך שאני נר"ן לו או שאמר לו קונס נכסי יהו אסורים עלי אם יש לי קודרוס אחר אלא זה ומנאל שיש לו קודרוס אחר: כמיו אסור. בעל הקודרוס אסור להינות מנכסיו כל ימי חייו. אי נמי בחייו דמדיד אסורין נכסיו על המודר: מפ. המשאל: או שנפנס לו במתנה. למודר. אחר לן המורה האי דקני מת לא קאי אסיפא כלל דהכי מלי קמי אסיפא (דהא) דקמי נכסי עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא ארישא קמי האשאיני פרתך שאם מת המדיר מותר בפרה (ו) ונכסיה של מדיר דהא אחר נכסי (ו) ומתאר שם לאו נכסיה דרידי אינון והכא נמי אם ישנו לו במתנה. ומאן לן המורה דה"ג שאני הנאה שאני קנוי כיוני לשון בני אדם (הן) (שרי) דהכי היו נודרים שישאלו ונודרים הן אחר לשון בני אדם. קמי שנתנו לו במתנה הרי זה מותר וקשיא לרנא דאמר א"ע"ג דהיינו ליה במתנה אסור: אמר לך רנא הכא נמאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי אחר. שנתנה נמנו לאחר ואומר הוויא משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אכל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי אחר הואיל ולא יאח קודם לכן אסור. ולא דמי להיכא דליגנבה מיניה משום דהיכא דליגנבה מיניה הואיל ושלח מדעתו דבעל הככר י"א מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר יאח מרשותו מדעתו: ולא קמי שנפנס לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונס ככר או ואלכו נמי הוי בהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [מניסוח מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש: קונס ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונס והוא הדיון נמי לא אמרה אלא בלשון קונס: בין הוא בין חבירו מעל. שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בו מעילה יש בה פדיון וי"א לחולין דהוי כשאר הקדש: אחר זו עלי הקדש. כיון דאמר עלי עליה דדייה שוויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חבירו הוה כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך. בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונס שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אליכא דמתן דאמר יש מעילה בקונמות קבועי: הא לא אסירא עליה. דנותן: היתא ניהא אלא מעילו ליה אסור: ונכסיו של חולין (ה) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ אסור זה המקבל שהימר הוא כי אכלה מעל: ממני

איסיביה וכו' השאילני פרתך קניויה. פרה המונחת בפניהם: קונס פרה שאני קנוי עליך. קונס עליך פרה זו אם אני קניתי אלא פרה זו או שאסור עליו כל נכסיו אם יש לו פרה אלא זו: כמיו אסור. אם נמנע שיש לו פרה אחרת או קודרוס אחר: מנא או שנפנס לו במתנה הרי זה מוסר. משום דמי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קודרומו ולא נכסיו הן. וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי וקשיא לרנא דאמר: שנפנס לו על ידי אחר. שנתנו מדיר לאיניש דעלמא ואח"כ נתנו זה למודר: דיקא נמי דקמי שניפנסו לו. כלומר שכן היתה קבלה בידם לקרות נתנו במיך אף על פי שאין בכתיבה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן א"ע"ג דהיכיה ניהליה במתנה אסור דהכי פשט ליה רנא ואסיקנא דיקא נמי דקמי כו'. וכתב הרשב"א וי"ל דמי היכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם לקחו מודר ממנו דהד טעמא הוא: יש מעילה בקונמות. האוסר דבר עליו בקונס ונהנה ממנו מי מתיב מעילה או לא מי אמרינן דעשאו קברין ותיב עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים: פסול הנאה להקדש למימרא כהקדש. דאי לא דמי קונמות להקדש הוה ליה למימר יולין הנאה לים המלח כדקמי בכל דוכתא"ל אלא משום דקונמות או כהן מעילה כהקדש כיון דבהקדש עסקינן מנא מפול הנאה להקדש: קונס ככר זו הקדש. שאסרה בקונס לכל בהקדש שהוא אסור לכל אדם: אכלה בין הוא בין חבירו מעל. דיש מעילה בקונמות: לפיכך יש לה פדיון. דכיון דמתקרי אכולי עלמא כהקדש תפיס פדיונו: ככר זו עלי הקדש אכלה הוא מעל. דהיי דלא מיתסיה אלא עליה כי מתהני איהו מינה מעל: חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון. דכיון דחבירו לא מעל לא אלים בהקדש למתקן פדיונה: והכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות. בין קונס כללי שאסר לכל בין קונס פרטי: ולענין הלכה קרי"ל כרימ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן קבלה לרנא ממתימין שיש מעילה ופ"י שבעות שמים נמנע (שנוטע כ"ג) נמי מפרינן דכרימ לרנא קרי"ל דיש מעילה. וקרי"ל נמי דקונס כללי יש לו פדיון. ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי מיתסרי הואו קונס לבתר דמעל כהקדש שיהא לחולין ע"י מעילה: ככרי עליך ונפנס לו במתנה מי מעל. כלומר מי מעל במתנה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר בהקדש ודעל אן או קורה של הקדש מעל א"ע"פ שלא הוויא הכא נמי מימין שזכה בה שיהא מעילה שיהא מרשות אוסר ונגנבה לרשות מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה. ומאן דתשובה להרמב"ם וי"ל שכבד (בפרק) המדיר את חבירו והאכילו לוקח משום לא יחל דברו כמו שכבדתי למעלה בפי' ואלו מותרים: למעול מקבל יחול דאמר היתא כעניא אסורא לא כעניא. שאילו היה יודע שהוא של איסור לא היה רוצה לזכות בו ומנאל ויהי בטעות ואינה זמיה. וא"ע"ג דבמזויה מרשות הקדש אפשר דאפי' בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוויא אלא חבירו הוויא זה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשויה. כלומר מהשחא אין אחד מהם מועל מהך טעמי דאמרת אלא מהו לכשויה מעל. נהי דגבי זכיה אמרינן מעות הקדש לחולין: לכשויה לא אמרינן הכי מדיד דהוה אכל מזויה מעות הקדש לחולין: ירושלמי) נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו ולא איפשטיא: ממני

א ב מ"י פ"ה מהל'
 נדרים הלכך ד פנת
 לאון רנא טו"ט י"ד
 קמן רנא טו"ט פ'
 ג מ"י פ"ד הלכות
 מעילה הלכך ט'
 ד מ"י שם ט"ז י'
 י"ב ה מ"י שם פ"ו הלכך
 י"א:

גליון הש"ס

בר"ן ד"ה פ"ה וכו' וק'
 רבא דאמר. ק"ל הא
 רנא פשט ק"ל מנא היתא
 דלילי ככרי עלי לאפוקי
 מ"י ודמי' ה"ן לעל וכו'
 ש"ך נכרי דתפס היתא
 נכר ק"ל לחיליה ומי"ט
 ה"ר"ש אכל האל כפרה
 ויקודרוס י"ט וסוה"ט ו'
 דנא לאפוקי בער שהסרה
 עלו אפ"ר להשאלו ליהנות
 ממנה אם כן י"ל דנא
 מודה כיה דמותר בנכס
 במתנה וי"ט: בבר"ן ד"ה
 וק"א נמי וכו' שאין
 בבחיבת שום וכו'. וי"א
 מה כמות ט ע"ג:

תוספות

קונס פ"ה שיש י' שאני
 הנאה לך נכסי עליך אם
 יש לי פרה אחרת או
 שני נדרים היו זה קאמר
 שאמר לו קונס פרה שיש
 לי שאוכל ליהנות לך ממנה
 כלו' שאין לי פרה אחרת
 ואם יש לי היתא קונס
 עליך או שאמר בלשון קונס
 נכסי עליך קונס אם יש לי
 פרה אלא זו שאני עושה
 בה מלאכה ומנאל שיש לו
 פרה אחרת ומהו נאסרה
 הפרה והנכסיו וכו' וגי
 קונס נמי ה"ש דמימרא
 פ"ה או שנפנס י"א בשבחתי
 סוה"ט. מה דמי לא מקדו
 פיה וקידוש עלו וכן
 שנתנה לו במתנה מותרת
 וקפ"ד שנתנה המודר לו
 למודר ומשם שניתנה על
 ידי אחר לפיכך שני דעל
 ניהא דפריך ממנה לו
 במתנה דאפ"ר ואקידוש
 קאי וא"ע"ג דלא אמר
 עליך אלא לפי' ראשון
 דעליל דדיק מעלין קשה
 מאי פריך ממנה לו פרה
 וקידוש הוה לא אחר
 עליך וי"ל דלפי שירוש
 ראשון רנא שנתנו לשון
 דאשון רנא שנתנו לשון
 רנא וקאי נמי אהנסיס
 ודוחה הוא שכלל הספיקו
 גרסי' שיתן לשון י"ד
 דמשמע דקאי דיקא אפ"ר
 ואקידוש לבי' כפירוש
 שני וד"ה אהני היא
 נוטה מפקה לך אהני
 לא מנא שניתנו סתום
 נכסיה הלא מירי שנתנה
 נמי מנכסיו וי"ל מ"י א'
 נחא לאשמועינן לאתפס
 דפרה וקידוש שהיה רוצה
 לשאל ממנו היה עיקר
 הנדר וגם בכלל נכסיו
 הוה דמיתב: נמי נכר
 פירוש ותמיה לא קאי

מכסיה: הוא פ"ה וכו' וק"א אין לו פדיון ורבי' א"ן בין כך וא"ע"ג. פירוש ותמיה לא קאי ליהא אלא ק"ל לפ"א דכ"י למימר בין הוא בין חבירו לא מעל וקשה דלפיכך דכין כך ובין כך משמע דקאי לטובה מנאל דר"מ ועוד משמע דאפ"ר לר"מ דיש בו מעילה מכל מקום אין לו פדיון וקשה בערב השנה רנא וימנע דף פ"ה משמע האי יש בו מעילה משום דכרו לפדותו אלאה משמע דיש בו פרה בקונמות ועיקר נדרשא קאמר ככר זה הקדש מעל מאי קמשמע לן שפיעה דהקדש נמנע ויש בו פדיון ומעילה לבי' לפרש דרנא לא מירי בהקדש ממנה אלא קונס בלשון הקדש שאסר הככר לכל מהו הקדש ולכן יש בו מעילה כיון שאסר לכל בהקדש נמנע ככר זה עלי הקדש קונס שאסר לכל מהו הקדש. ומכסיה אומרים בין כך ובין כך קאי אפ"ר לרנא משום כפוס קונמות וי"ט שאמר הקדש בלשון קונמות אין מעלין:

נמנה לו על ידי אחר הואיל ולא יאח קודם לכן אסור. ולא דמי להיכא דליגנבה מיניה משום דהיכא דליגנבה מיניה הואיל ושלח מדעתו דבעל הככר י"א מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר יאח מרשותו מדעתו: ולא קמי שנפנס לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונס ככר או ואלכו נמי הוי בהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [מניסוח מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש: קונס ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונס והוא הדיון נמי לא אמרה אלא בלשון קונס: בין הוא בין חבירו מעל. שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בו מעילה יש בה פדיון וי"א לחולין דהוי כשאר הקדש: אחר זו עלי הקדש. כיון דאמר עלי עליה דדייה שוויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חבירו הוה כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך. בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונס שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אליכא דמתן דאמר יש מעילה בקונמות קבועי: הא לא אסירא עליה. דנותן: היתא ניהא אלא מעילו ליה אסור: ונכסיו של חולין (ה) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ אסור זה המקבל שהימר הוא כי אכלה מעל: ממני

מכסיה: הוא פ"ה וכו' וק"א אין לו פדיון ורבי' א"ן בין כך וא"ע"ג. פירוש ותמיה לא קאי ליהא אלא ק"ל לפ"א דכ"י למימר בין הוא בין חבירו לא מעל וקשה דלפיכך דכין כך ובין כך משמע דקאי לטובה מנאל דר"מ ועוד משמע דאפ"ר לר"מ דיש בו מעילה מכל מקום אין לו פדיון וקשה בערב השנה רנא וימנע דף פ"ה משמע האי יש בו מעילה משום דכרו לפדותו אלאה משמע דיש בו פרה בקונמות ועיקר נדרשא קאמר ככר זה הקדש מעל מאי קמשמע לן שפיעה דהקדש נמנע ויש בו פדיון ומעילה לבי' לפרש דרנא לא מירי בהקדש ממנה אלא קונס בלשון הקדש שאסר הככר לכל מהו הקדש ולכן יש בו מעילה כיון שאסר לכל בהקדש נמנע ככר זה עלי הקדש קונס שאסר לכל מהו הקדש. ומכסיה אומרים בין כך ובין כך קאי אפ"ר לרנא משום כפוס קונמות וי"ט שאמר הקדש בלשון קונמות אין מעלין: